

“Les telenovel·les reflecteixen valors socialdemòcrates”

Hugh O’Donell (Muirkirk, Escòcia, 1949) té una trajectòria particular. L’antena parabòlica de sa casa li va permetre de sintonitzar una telenovel·la holandesa. Era l’any 1993, i, d’aleshores ençà, es va quedar enganxat al món de les telesèries i s’ha dedicat a investigar-les dins la disciplina dels estudis culturals.

Hugh O’Donell, professor de la Glasgow Caledonian University i expert en estudis culturals, parla un català magnífic. El va aprendre fa disset anys, després d’una estada al Principat, a la Universitat Rovira i

Virgili. La seua capacitat d’aprendre idiomes fa feredat. Ni ell mateix no és capaç d’enumerar les llengües que entén. Les hores i hores que s’ha passat davant el televisor veient sèries de televisió l’hi han ajudat força, si bé

reconeix amb certa vergonya que no va ser capaç de veure més de dos capítols d’una telesèrie en èuscar perquè no n’entenia res. “Se’m va resistir!”, assegura. En canvi, aquest escocès –que fa pocs dies que va visitar València amb motiu dels Premis Octubre– es declara un fidel seguidor d’*el Cor de la ciutat*. Parlem d’aquest producte televisiu que ha triomfat a tot Europa.

—Què ho fa que us interesseu pel món de les telenovel·les i telesèries?

—Fou una casualitat. L’any 1993 vaig decidir d’aprendre neerlandès. Tenia aquell canal i em vaig adonar que veia una telesèrie. Jo pensava que no n’hi havia, de telenovel·les, allà. La setmana següent, vaig veure la televisió alemanya i em vaig adonar que mirava





—Per què té tant d'èxit aquest format?

—La conclusió, després de sis anys de recerca i d'haver vist seixanta telenovel·les, és que té a veure amb uns canvis polítics que hi hagué a Europa entre els anys 80 i 90, quan es va passar d'una visió socialdemòcrata a una visió neoliberal. Això va significar que el discurs polític es decantava cap a la primacia del mercat, la cerca de beneficis, la flexibilització del mercat treball, l'afavoriment del mercat lliure, la desaparició de l'estat de benestar... Tot i que aquesta manera d'entendre la societat ha estat hegemònica entre la classe política, no va ser mai hegemònica entre la societat civil. La gent va continuar donant suport a una visió socialdemòcrata i les telenovel·les defensen molt clarament aquesta manera de veure el món.

—Em dieu que les telenovel·les són socialdemòcrates?

—Sí. Un dels valors centrals de totes les telenovel·les és la comunitat. La comunitat també era el valor central de la ideologia socialdemòcrata. No és l'individu, és la comunitat. I les sèries defensen el concepte de comunitat.

—Però això és paradoxal, perquè la societat en conjunt és més individualista...

—Des de certs punts de vista: més individualista quant a la manera de vestir-se, els gustos musicals..., però el concepte de comunitat per al conjunt de la societat continua essent molt fort. I les telenovel·les ho defensen molt fortament.

—Parleu del valor de la comunitat, però un element fonamental de les telenovel·les són la gelosia, la competitivitat, ...

—A les telenovel·les i sèries sempre cal que hi hagi un conflicte, perquè sense conflicte no hi ha història. Si cada dia passen les mateixes coses, no té cap interès per als espectadors. Elements com la competitivitat o la gelosia desafien la comunitat, però allò que importa és com es resol el conflicte. És així com realment defensen els valors, tot narrativitzant el conflicte entre valors fins a un cert punt contraposats.

—D'això que dieu es desprèn que el telespectador aspira a una vida com la de la comunitat...

—Que les telesèries agradin tant ens aboca a una lectura: que els polítics han

la mateixa telesèrie, però en alemany. Em vaig posar a investigar i vaig esbrinar que totes dues es basaven en una vella telenovel·la australiana dels anys 70. Allò em va cridar molt l'atenció. Durant els cinc anys següents, el nom-

bre de sèries a Europa va passar d'una a més de cinquanta. Aleshores vaig decidir analitzar la causa d'aquella proliferació. Va ser un boom que va durar vuit anys i, al final, moltes d'aquestes telenovel·les han desaparegut.

PRATS I CAMPS

canviat la manera de veure el món, però nosaltres continuem amb la visió del passat. Crec que s'ha obert una gran escletxa entre la classe política i allò que anhela la societat. Després de la Segona Guerra Mundial, els polítics i la societat feien servir el mateix llenguatge. Però des dels anys 80 s'ha obert aquesta distància entre la classe política i la població. Ja no parlem el mateix llenguatge o bé diem les mateixes paraules amb sentit diferent. I els valors dels espectadors continuen vius en productes com ara les telenovel·les o altres sèries.

—**Quin paper social tenen les telenovel·les?**

—Tenen una funció d'entreteniment. Per a mi, la cultura és sempre política i la política és cultura. Són un producte cultural que defensa i manté certs valors polítics.

—**L'any 93 us va posar a investigar un producte cultural que fins i tot a les esferes de la investigació no és concebible amb a cultura. Sempre hi ha hagut molts prejudicis cap a les telenovel·les...**

—Jo vaig treballar en aquest camp l'any 90 i vaig començar centrat en el futbol. En aquell moment, de llibres sobre futbol n'hi havia deu, però a poc a poc el futbol s'ha convertit en un objecte d'estudi completament acceptable. Arran de la influència dels estudis culturals, ara per ara no hi ha cap problema a la universitat britànica per estudiar productes culturals. La cultura popular és fonamental si volem comprendre la societat actual.

—**Hi ha un model de telenovel·la europeu?**

—No. He investigat tots els països

europeus. La *soap opera* britànica ha tingut molta influència als països nòrdics, Alemanya i Catalunya. Les *soap opera* australianes van tenir influència als Països Baixos i en algun país escandinau, però també a llocs com Espanya i Portugal, on també s'ha deixat notar la influència de les telenovel·les llatinoamericanes. Siga com siga, no hi ha un format europeu. Hi va haver una temptativa de produir una telenovel·la d'abast europeu a França, però va ser un fracàs total. Perquè la telenovel·la britànica té unes característiques concretes que la diferencien de la sueca, per exemple.

—**Però en el cas del cinema, un film que funciona als Estats Units també funciona a Europa, i a Polònia, Itàlia o la Gran Bretanya...**

—Els conflictes de Hollywood tenen un sentit universal, perquè els productes americans naixen amb una vocació universal. En canvi, els conflictes que apareixen a les telenovel·les són molt locals. Tenen sentit dins d'un context britànic o un context català. Ni tan sols la llengua en si no és important. Perquè hi ha *soap opera* irlandeses en anglès —que naturalment nosaltres entenem— a les quals no trobem sentit perquè els problemes i conflictes que presenten ens resulten aliens. I passa això mateix amb els Països Baixos i Flandes o Alemanya i Àustria.

—**Potser hi ha diferències, però ací i a molts més països les telenovel·les llatinoamericanes tenen èxit.**

—Quan passa això, i el fenomen és similar al que va passar amb *Dallas*, a cada país s'interpreta de manera diferent. Es va fer un estudi sobre això,

The export of meaning, i els autors van estudiar la recepció de *Dallas* a la Gran Bretanya, el Marroc i Israel. I van arribar a la conclusió que cadascú interpretava *Dallas* d'una manera totalment diferent.

—**Juntament amb un professor català, va investigar i comparar telenovel·les catalanes i escoceses. Hi ha una manera catalana de fer tele-sèries?**

—Sí, però s'hi han produït canvis. Un personatge molt important per a la telenovel·la catalana ha estat Josep Maria Benet i Jornet. Ell tenia una certa visió de com fer una telenovel·la, però fa dos o tres anys hi va haver un debat dins de TV3 sobre si calia mantenir aquest estil dramàtic de Benet i Jornet o si era millor adoptar un enfocament més realista. No hi ha acord sobre com hauria de ser la telenovel·la. En aquest moment, el concepte realista domina, però això no ens ha de fer descartar que es produeixin canvis els anys vinents. Les telenovel·les catalanes són de les que més s'assemblen a les que es fan a la Gran Bretanya.

En el cas de la televisió espanyola hi havia, fins no fa gaire, més identificació amb les telenovel·les llatinoamericanes. Una de les telenovel·les que més èxit té ara a la televisió espanyola és *Amar en Tiempos Revueltos*, que en realitat s'inspira en *Temps de Silenci*. I els productors són catalans. És un producte català que té èxit al mercat espanyol i s'hi nota molt la influència d'un model importat de la Gran Bretanya i ara exportat a Espanya a través de Catalunya.

Violeta Tena

Cines Babel
Cines Albatros

CINES Albatros
Fra Lluís Colomer, 4 Acc. - València



Petit Indi

d' **March Recha**

Si presentes aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

<p>Si ets subscriptor d'EL TEMPS : 4,40 € De dilluns a dijous i 6€ cap de setmana. <small>(Cal acompanyar el justificant de pagament)</small></p>	<p>Si ets lector d'EL TEMPS: 5,60€ de dilluns a dijous excepte vespra de festiu i festius.</p>
---	--